

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 kr.
Félre 5 " "
Negyedre 2 " "
Egy órára 1 " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Főmunkatárs: **IKJ. MÓRIZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Nevezetesen: Helyi hirdetés 5 kr. Nagyobb terjedelmű s több soros hirdetésnek alkalmilag jutányos áron vetetnek fel. Helyi hirdetésnek külön bejegyzésért 30 kr.

A tőke és a munka.

Debreczen, okt. 21.

A legtöbb ember, az uralkodó állfoglalma miatt nem látja be, hogy az összes emberiséget közös érdekek kapcsolják egybe. Mindenütt csak ellentétet, harcot és ellenségeskedést látunk és azon szándékot, egymásnak ártani, egymást rászédni, egymást kizsákmányolni. A ki figyelemmel kísérte az újabbkori tudósok, nemzetgazdászok és népboldogítók iratait, azon meggyőződésre jutott, hogy tulajdonképpen ezek teremtették azon éles ellentéteket, melyek a tőke és munka, melyek a munkaadók és munkások közt léteznek és melyek megmérhellen módon károsítják nemcsak az üzleti világot, de mély keserűséggel töltik el az egész társadalmat. Tudósok és népboldogítók csupa feltűnési viselkedéssel, vagy hogy vezérszerepet játszhassanak, dobták az üszköt az emberiség közé, hogy meghasonlást szüljenek és a békés egyetértésben egymás mellett megférő és munkálkodó embereket egymással ellenségeskedésbe hozzák, valamennyinek kárára és végnélküli elkésredésére.

A mi korunkban, a midőn a napról napra gyarapodó szociáldemokratikus mozgalmak nem csekély aggodalomba ejtik a kormányférfiakat, nem ok nélkül tekintenek a munkásvezérek azoknak, a

kik az elégedetlenséget szilják s a kik a munkásokat, kik különben békecsendben dolgoznak és beérnek az illő fizetéssel, tulcsigázott követelésekre és ezek megtámadása esetén a munkának beosztására ösztönzik.

Való és igaz, miképp nagyon csábító azon gondolat, semmit sem dolgozni és e mellett mindent élvezni. Csakhogy az ezen a világon el nem érhető. Miután az egész természet szakadatlanul működik, az egyednek, mint a természet részének is munkálkodnia kell. Az égitestek folytonos körforgásban vannak, e földön sincsen megállapodás, a növények táplálkozása, növekvése is munka, így van az az állatvilágban is. Mozdás az élet, a nyugalom halál! — Hisz mi akarunk dolgozni, csakhogy kevesebbet, — mondják a munkások. Ez a «kevesebb» nagyon relatív valami. Ma sok nekik a tíz óra, holnap már sok lesz a nyolcz, holnapután a hat óra.

Munka nélkül nincs élet. Még ha csupán a természet adományaival beérnők, mint az ősember, vagy mint manapság még némely afrikai vagy ausztráliai vad nép, még akkor is munkába kerül azoknak beszerzése. A régi természetes vadságba pedig csak nem akarunk viszszaesni, rendes táplálkozást, ruházatot, biztos lakást nélkülözni? Ez a legmegrögzöttebb szociáldemokratának sem jut eszébe. Sőt ellenkezőleg, munka nélkül,

avagy a legcsekélyebb fáradsággal mindazt szeretnék élvezni — és pedig már a 16 évesek is — a mit mások egy hosszú fáradságos élet, nélkülözések és megtakarítások árán, vagy tudományuk és ügyességük folytán csakis elemelkedtebb korokban voltak képesek elérni.

De hát az emberek nagy része el van vakitva, egyes jelszavakra, egyes frázisokra hallgat és indál a kolompok után, a nélkül, hogy meggondolná, hasznára vagy kárára válik-e a mozgálm.

A következőket gondolni nem tudó nép ugyanis olyan, mint a lengő nád, a felé hajlik, a ki szenvedélyeinek hizeleg és a ki a legképtelenebb dolgokat igéri. Azt követi, a ki szája ize szerint beszél. A félrevezetett nép azután természetesen a népámitókra, a demagógokra fog hallgatni és oly képviselőket választani, a kik az egész állami gépezetet fel akarják forgatni, a fennálló rendet, kormányformát megbuktatni és végre olyan állapotokat teremteni, a minőket Franciaország a múlt század végén látott.

A munkásnép nem jár üdvös uton, ha a tőke, a birtok ellen küzd. Gazdag országban van a munkásnak legjobb dolga. Ezt mutatja Anglia, a mely gazdag. Az ellenkezőjét Olaszország, a mely szegény. Amott mindig jó keresete van a munkásnak; emitt nyomorog és ki-

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Művészno.

— A Debreczen eredeti tárczája. —

Minden évbe, december havába
Nagy az öröm vén Balint lakába
Lánya jön meg, lánya, szeme fénye
Szent Karácsony fehér ünnepére.

Nagy művészno — a hir szárnyra kapta,
Büszke rája szegény öreg apja,
Egy magában — kis lakában — este
Az arczképét elnézte merengve.

S ha haza jön, milyen jó, mily nyájas
Az ő szegény öreg ősz apjához
Balint gazda olyan büszke rája
S a megjöttét oly nehezen várja.

S egyszerre csak mi jutott eszébe
Mit vet a vén Balint a fejébe?
Felutazott fényes fővárosba
Hogy a lányát lássa, meghallgassa.

Igen látta . . . oh mily gonosz látvány
Az orfeum meg a deszka állvány,
És ott dalolt kivágott ruhába
Szemefénye, művészno leánya.

Visszament az öreg Balint gazda,
Szép álmait még hogy megsirassa,
Nehéz bánat borult le lelkére.
Halva lették karácsony estére.

Farkas Imre.

A CSÖK.

Önkénytelen a csök,
Mit egymástól kapunk,
Nem tudjuk: hogy s mikor
Ér össze ajakunk,
Csak látjuk, összeér
És hosszan úgy marad,
De nincs ebben parancs,
Nincs ebben akarat.

Es ezt az égi kéjt
Ne érje földi szó:
Ha bűn is volna, de
Be nem számítható;
Ki érte megítél,
Az irigyel csupán,
Mert hasztalan eped
Ily édes csök után!

S nem is bűn úgy a csök,
A hogy nálunk terem,
Ha öntudatlanul
Szüli a szerelem;
De bűn rabolva, ha

Durván a szívbe hat
S a szentélyt feltöri
Egy percnyi élv miatt.

És bűn a csök, ajak
Ha oly ajkat keres,
Mely adni kész talán
Mert adni köteles,
És bűnös mind, a ki
Csókol, bár nem szeret,
Gyarló féreg gyanánt
A mennyet lopja meg!

Révi Nándor.

Utolsó perezek.

— A Debreczen eredeti tárczája. —

Hideg őszi eső, sűrű peremege hull az
égből, verdesi egyhangu locogással az ablak
üvegeit.

A fehér függönyös ablakon belül, orvos-
ság-illatos szobácskában, csipke ágán, láztól
gyötörve fekszik a súlyos beteg.

Száraz ajkain szakadozva, sipítva tör
utat magának a lélegzet, megremegetve néha
a szabályos barna hajtól körített fejét az
éles fájdalom. Szemei lázasan csillognak üre-
gekben, végig hordozva tekintetét a szoba
falain, keskeny sápadt kezei erőtlenül nyu-
gosznak a takarón.

— György, — szölt nyögve az ágya
mellett álló szomorú arczu fiatal emberhez,

vándorolni kénytelen. Magyarországon is rosszabb sorsnak nézünk eléje, mert gyenge termésünk volt. Ha nem lenne tőke, ha nem lenne vállalkozó és munkaadó, a munkásoknak csakhamar felkopnának az álluk. Ne küzdjenek tehát a birtok ellen, melyet megszerezni, melyet fentartani különben is sok gondba kerül, nagyobb gondba, mint a napszám beszédese, támogassák inkább egymást és megelégedés és boldogság fog ismét bevonulni hajlékaiba.

BELFÖLD.

Az autonómiai kongresszus összehívása.

A katolikus autonómiai kongresszus összehívására tudvalegőleg a hercegprímás van hivatalos tekintetben már határozott is. Értesülésünk szerint ugyanis V a s z a r y Kolos bíboros hercegprímás november hó 11-ére hívja össze a nagyszabású tanácskozásokra a kongresszust, mely a hercegprímás enkölete alatt összeül, akár csak a képviselőház új ülészak elején, nyomban megalakul a megválasztja a tisztikart és a bizottságokat. Azt, hogy a kongresszus tárgyalásai meddig fognak tartani, ma még alig lehet megállapítani.

Ertekezlet Fiume ügyében. A Fiumében életbeéptendő törvények dolgában tegnap délelőtt 11 órakor a miniszterelnökségen értekezlet volt Dárdey Sándor min. tanácsos enkölete alatt. Az egyes miniszteriumok részéről jelen voltak, az igazságügyminiszterium részéről L a n y i Bertalan és E ö r y Gusztáv min. tanácsosok, a pénzügyminiszterium részéről V ö r ö s Sándor min. tanácsos és V é r t e s y osztálytanácsos, a kereskedelmi miniszteriumból B i r ö Tamás a földmívelésügyi miniszteriumból L e s t y á n s z k y, a belügyminiszteriumból M a r e k osztálytanácsos, a honvédelmi miniszteriumból pedig M e l i c z h á r enköli titkár. A jegyzői tisztet J o a n o v i c s miniszterelnöki titkár végezték. Az értekezleten fumei képviselők nem voltak jelen. Az értekezlet folyamán tárgyalás alá vették azokat a törvényeket, a melyek Fiu-

mében vnló alkalmazása szempontjából bizonyos intézkedések szükségesek. E törvények száma körülbelül 15; végleges számukat megállapítani még nem lehet, mert a mai tárgyaláson is előfordult, hogy az egyik törvényre nézve nem merült fel az életbeléptetés szükségé. Az egyes törvényeket egyöntetű eljárás szempontjából vizsgálták az értekezleten. Az értekezlet délután 3 óráig tartott! folytatása ma van s talán be is fejezi munkálatait, a melyeket azután átlesz a miniszterelnökhöz, a ki intézkedni fog, hogy miként Lukács Gyula interpellációjára adott válaszában kijelentette, e törvények Fiumében már 1888 janl 1-én életbelépjének.

KÜLFÖLD.

A szerb kormány lemondása

A mi már hónapok óta húzódtott, végre bekövetkezett: Szimics miniszterelnök kedden délelőtt benyújtotta királynak az egész kabinet lemondását.

Lemondásának okául azt tartják, hogy Szimics meggyőződött arról, hogy nem bírja többé a király bizalmát és hogy Milánhoz való feszült viszonya miatt, ennek jelenléte alatt nem maradhat tovább a kormány élén.

Jól értesült körök szerint Szimicset mindenekelőtt balsikere a külügyi politika téren tudniillik az a kudarc, melyet Balkán szövetségi politikájával vallott, fosztotta meg a király bizalmától és hogy továbbá a Brkics hajduvezér ellen tárgyal per rendítette meg a kormány állását. Ebben a perben Taisics Rankó radikális parti parasztra rábizonyították, hogy Brkovic tanító meggyilkolásában részt vett és a radikális bírálóból álló törvényszék mégis fementette. A per folyamában szóba jött az is, hogy Taisics Brkics hajduvezért rá akarta venni, hogy gyilkolja meg a királyt, a mit azonban az visszautasított. Ez a tény a királyban bizossága iránt felelmet keltett és megrendítette benne a majdnem csupa radikálisokból álló miniszterium iránt táplált bizalmát azonkívül több belügyi politikai intézkedés is is elkedvetlenítette a királyt.

A miniszterium lemondása nagy feltűnést kelt. A király a lemondást rögtön elfogadta, de ideiglenesen megbizta a lelépő miniszteri-

umot az ügyek ideiglenes vezetésével Kedre és szerdára a király több államférfiut hívott meg palotájába, hogy velök a helyzet felett tanácskozzék. Még nem bizonyos, hogy semleges vagy liberális kabinetet fognak-e alakítani. Jelöltekül a következőket említik: Ribarác volt külügyminisztert (liberalis), Mijatovic volt pénzügyminisztert (azelőtt haladóparti), Nikolajovic Szevotmir volt miniszterelnököt (semleges), Gyorgyevics Mladou volt közoktatásügyi minisztert (ezelőtt haladóparti, most semleges).

Van aztán a lemondásnak egy sokkal mélyebben fekvő oka is, melyről már azóta folyton irnak a lapok, amióta Szimics a kormányon van. Szimics tudvalegőleg haladóparti de azért Sándor királylyal tudatta, hogy lehetetlen az országot kormányozni, hacsak bele nem egyezik abba, hogy a kormányba radikális politikusok is vétesenek be. A király végre engedett s a kabinetbe négy radikalist nevezett ki. Alig tudta meg azt Milán, hogy a radikálisok, az ő régi ellenségei kormányon vannak, Belgradba sietett, hogy Szimics-et megbuktassa Bécsben azonban megbetegedett s a kabinetválság elmaradt, de Szimics akkor rögtön kijelentette, hogy miután radikálisok nélkül nem tud kormányozni, abban a pillanatban, melyben Milán a radikálisok elleni harcra Belgradba jön, le fog mondani, mert a király nem támogatja őt eléggé Milán ellen.

Milán átlépte a határt s Szimics beadta a kabinetet lemondását.

Az osztrák zavarok. Miután az elnök kédden délen, a képviselőház határozatképtelensége miatt az ülést berekeszteni kénytelenült, a jobboldali pártok vezérelt tanácskozásrs gyűlék egybe. A konferencia a többség követeléseivel foglalkozott. Az a tény, hogy a parlamenti gépezet már-már megállni készül, a konferencián beható eszmecserre tárgyat képezte. Minden oldalról kifejezést adtak annak, hogy a jelenlegi állapot tarthatatlan. — Több képviselő határozottan tudni véli, hogy a Reichsrath elnapolása küszöbön áll. A folyosókon is sokféle hír kering és ezek is az izgatott hangulatot jellemzik, a melyet az obstrukció idéz föl. Wolf képviselőnek, akinek Badenivel is párbaja volt, most újabb két párbaja készül. Ellenfelei ezuttal ifju-cseh-képviselők, állítólag Skala és Brzenovszky.

Az éjteli ülés óriási botránnyal végző-

— adja ide kezét, hadd nyugodjon benne utójjára kezém.

Ne . . . ne szóljon, hiába vigasztal, tudom, hogy már mindennek vége . . . vége . . . vege . . . Nem hallja mily eszedesen ver szívem? alig alig dobban . . . érzi a halál közeledését. Nem messze van már . . . mindjárt itt lesz. Megfogja jég hideg kezével szívemet, s a szív egyet vonaglik, nagyot dobban, aztán . . . aztán elcsendesül.

Milyen csunya szürke idő, hideg van, a fák levelei hullnak hervadnak, elsepri őket a szél, megsárgulva zörögve kavarnak a ködös léghen s megpillenve, bborítják majd az en kopasz síromat.

Oh te halál! Miért sietsz oly nagyon? nem várod meg a napsugaras kikeletet a virág illatos tavaszt.

Hideg vad szél lesz a bucsuztatóm, utolsó kísérem. Megrázza koporsóm, s befűtül gunyosan kacagva hol én megdermedve alszom örök álmomat.

Fejfámra nem száll a kis madárka, tavasznak örülve, boldog dalát énekelni, hanem a sötét szárnyu varjú károgja el felettem szomorú teli dalát.

Oh nap! miért nem bujsz elő a sötét fellegekkel hogy látnálak utójjára; hogy emlékezniem vissza azokra a gyönyörű napokra, melynek te is tanuja voltál.

György emlékszik még rá? ah milyen boldogok is voltunk akkor

Anyám jér közelebb, ülj le mellém halgasd meg mit beszélek. — Te sírsz? miért teszed? hisz én most olyan boldog vagyok.

Kint jártunk a zöld erdőbe, kéz a kézbe

halgattuk a madarak énekét . . . Oh ez a szív! . . . már megint . . . annyira . . . dobog . . . Megfulek! . . . György segitsen! . . . szorítsa kezét . . . szívemre . . . hogy eszedesüljön . . . Így . . . így . . . jól van . . . Szemünk ragyogott, ajkunk mosolygott . . . szívünk boldogságban ringott . . . és . . . és . . . Jajj! . . . egy kis . . . levegőt . . . levegőt! . . .

György hajoljon közelebb . . . Megfulek!

Eltorzult arcczal kapkodott a levegő után.

A férfi elfordult, letörölte könnyeit. Kétségbeesetten tekintett maga elé.

Nem tud rajta segíteni, vérző szívvel kell látnia menyasszonya kinlódását ki már a halál jegyese.

Képelemben felujultak az elmúlt boldog napok a mit e kedves leánnyal eltöltött.

Most, mikor már egypár hét múlva magának vallhatta volna mennyországát, akkor ragadja el tőle a kérelhetetlen halál.

Itt hagyva őt és szerencsétlen édes anyját kinek egyetlen öröme volt, — mérhetetlen boldogtalanságba, bánatba.

Ugy összeszorult a szive e gondolatra. Felemelkedett az ablakhoz lépett, kibámult a csuf sáros utcába.

A beteg egy pillanatra elcsendesedett, lehunyta szemeit, Édes anyja mellette szinte megkövesült arcczal a fájdalomtól halgatta gyermekének kinosan hörgő lélegzetét.

György elfordult az ablaktól. Oly szomorú látvány van mindenütt: odakint is ide bent is.

Leült a beteg ágyszélére megfogta az atlátszó, lefogyott kis kezeket.

Halvány mosoly jelent meg a vékony ajk körül, felnyitotta szemeit.

— György, ugye már este van?

— Nem kedvesem, még csak kora, délután.

— Mily sötét van már . . . mindég sötétebb sötétebb lesz . . . A földre leszáll az alkony . . . azután az éj . . . Szemeimre is az . . . átláthatatlan sötétség . . . ereszkedik . . . lassan . . . lassan . . . Anyám! . . . György! . . . ho vagytok . . . itt vagy . . . nem látok . . . öleld . . . át a nyakam . . . megyek . . . itt a halál . . . csökölj meg . . . utójjára . . . Jajj! . . . a szívem . . . Isten . . . veletek! . . .

A bohéme.

— Válasz egy levélre. —

A bohéme szó értelmét magyar nyelven egy szóval kifejezni nem lehet. Itt-ott cigánynak mondják, de ez meg sem közelíti azt, a mit általában értünk alatta. Ez a szólasmód cigányabb a cigánynál bizonyítja legjobban, hogy a cigány nem fedezi a bohéme-et, amint a világ egyetlen nyelve sem tudja hiven viszszaadni a pusztát, a csárdát. Atment a bohéme étellel a bohéme szó a művelt világ minden nyelvébe s a párisi élet annyi specialitása üződik hozzá, hogy polgárjogot nyert a külföldön mindenütt. A bohémának hamisítatlan képviselőit is csak az írók, költők, festők, szobrászok közt kell keresnünk, husz-harminc éves ifjak közt, akik szívükben izzó lelkesedéssel, korlátokat nem kötő lángelmével dol-

dött. Wolf képviselőnek nem tetszett, hogy az elnök oly késő órára hívta össze az ülést és indítványozta az ülés berekesztését és titkos szavazást, majd névszerinti szavazást arra, hogy titkos szavazás legyen-e, végül arra az esetre, ha a titkos szavazás elvetetnék, névszerinti szavazást az ülés berekesztésére vonatkozó indítvány fölött.

A második epizód már tartalmasabb volt. Schücker szószerinti felolvasását kérte egy petíciónak a nyelvrendeletek ellen és a petíciónak a gyorsírási jegyzőkönyvhöz való csatolását, aztán mindkettőre nézve névszerinti szavazást. Abrahamovics alelnök az indítványt írásban kérte benyújtani és mialatt Schücker azt leírta, Wolff és több ifju-cseh képviselő összeveszett.

A Schücker-féle indítványok elvetése után Pfersche indítványozta, hogy a prágai német-egyesületnek a nyelvrendeletek elleni petíciója egész terjedelmében felolvassék, vagy elvetése esetén a gyorsírási jegyzőkönyvhöz csatolassék. Mindkettőre nézve névszerinti szavazást indítványoz. De mert ez nyomban meg nem kezdődik, az ifju-csehek türelmetlenekké lesznek.

Kathrein megint őkét — és a baloldal taposol. Erre megtörténhetik a névszerinti szavazás, a hetedik. Azután jött a nyolcadik és így tovább. Rádásul egyik botrány a másikat érte. Hajnal felé végződött az ülés, amelyet érdemes megörökíteni, mert az osztrák képviselőház ez ülésén verekedtek is.

TARKA-ÉLET.

A kedves ősz.

A kedves ősz eljött megint!
— Nekem olyan kedves Ő!
Enyhe leg és enyhe sugár,
Bus madárdal langy eső;
Virult és éhervadt rózsza
Tudni elég ennyit róla —
Manó szél,
Reszkető fény.
Hideg, kihűlt
Őszi harmat,
— Száraz gallyon
Dérre fagyhat, —
Borongó szürke felhő,

goznak, faradnak a halhatatlanság babérajárt. A szülői hazából talán nagy vagyon hoztak magukkal, talán munkájukat anyagi siker koronázta, de a pénzt csak azért becsülik, hogy amíg van, megismerkedhessenek minden gyönyörűséggel, amelyet az élet kínál, de még inkább azért, hogy jó szívűekkel boldog-boldogtalanon segíthessenek. A pénz nagyobb teher nekik, mint a szegénység s a fűtlen szobából csillog ki lelkükből a jókedv s akkor alkotják legszebb műveiket, amikor a filiszter az anyagi gondok terhe alatt életuntságát emlegeti. A bohéme megveti a délelőtti napfényt és mikor reggel nyugvóra tér, már a szőnyeg-porolása zavarja pihenésében. A delelő nap riasztja fel almából és jókedvűen lát a munkához, amelyet talán sokszor csak a vele rokonérzelmű emberek értenek meg; de őt sem a dédelgetés gőgössé nem teszi, sem a félreismerés el nem csüggeszti és nyugodtan, mintha másképpen nem is történehetett volna, vágja zsebre az akadémiák pályadíjait, hogy másnap egy egy beszerzett műtárgy emlékeztesse a friss dícsőségre. Mihelyt megszorult, a festmény, a szobor eltűnik lakásáról és a bitelezők raját oly nagyuri grandezzaival fogadja, hogy a legkeményebb szívű uzsorás is minden zokszó nélkül, illedelmesen csukja be maga mögött az ajtót. A multon nem kesereg, a jövőn nem tépelődik, szíve szerint él a jelennek, nevet az emberek féltékenységén és gonyolódik azokon a gazdag embereken, akik naphosszat robotolnak, mertjémszegényeknek tartják magukat.

A bohémia, mondja Murger, a művész próbaideje, először az akadémiához, kórházhoz vagy a morguehoz. Igazi bohéme élet csak

Elhagyott temető.

— Csrg a kis patak,

Gyöngy habja dagád

Fan a levél,

Mi szép tarka:

Sárgás zöld, vagy

Piros-barna,

Az enyészet

Lágy ezetje

Látszik hogy be —

Festegette!

Az egész vidék,

Azért lett ily szép

Oh tudom miért kedveltem

Mindig úgy miért szerettem

Ezt az ősz!

Benne mindig oly igen nagy

Kedvem tölt!

Ez a hervadó természet

Megmutatja mi az élet:

A lét és nem lét küzdelme,

Igyván ez már elvégezte,

Vissza hull minden a porba,

Mért vágnék hát itten sokra?!

Fellebbezés a városi költségvetés ellen.

Debreczen, okt. 21.

— Tegnapi számunkban tett ígéretünkhöz képest itt adjuk a fellebbezést szószerint azzal a megjegyzésünkkel, hogy legközelebb vissza fogunk rá térni —

Tekintetes városi tanács!

Debreczen szab. kir. városnak 1896 évi költségelirányzatát megállapító 1897 évi szept. 29-én kelteztél közgyűlési határozatát tisztelettel alólirott városi bizottsági tagok fellebbezzük,

mert a költségvetésben községi pótdadó van kitéve, pláne 32% a nélkül, hogy erre szükség lenne a város háztartásának egyensúlya szempontjából.

Beszélik ugyan, hogy a város nagyobb építkezéseire felveit városi nagy kölcsönből több mint 180 ezer frt. tőke hiányzik, hogy ez való-e vagy sem, természetesen, hogy ezt csak egy felsőbb helyről eredő pontos vizsgálat derítheti ki. Azt mondják, hogy ez összegnek kipótlása volna előzoza a községi pótdadónak ily nagy mérvű fölemelésével. Ha már e kérdés csakugyan szárnyra kapott, érdekében áll a közönségnek, de első sorban a tek, városi ta-

nácsnak, hogy ez a kérdés mielőbb tisztázva legyen.

A pótdadó kérdése egyébiránt szándékosan és következetesen van nálunk előkészítve. Még egymaga az, hogy a városi új szervezéssel újabb hivatali állásokat rendszeresítettünk a község adminisztráció gyorsabb keresztülvitele végett s hogy a hivatali fizetéseket akkor megfelelő módon rendezzük egy magában nem szűit volna olyan nagy kiadási többletet, de mi felette rossz gazdak vagyunk. A városi tanács következetesen nem csak nem igyekszik kiaknázni a város vagyonának jövedelmezőbbé tételét, de egyenesen ellenszegül annak az által, mert legjövedelmezőbb boltbérleteket a fogadó bérleteket, haszonbérleteket a nyilvános adás, árverés mellőzésével ad ki egyeseknek, körkemenzét tart, óriási befektetéseket eszközöl, de a termelvényök értékesítéséhez vagy nem tud, vagy nem akar tudni. Hasonló az eset az adó és ménes kezelésével. Hiába hangoztatják a polgárok, hogy ne foglalkozzék a város ilyen üzleteknek kezelésével, mert azokhoz nem tud, azokra csak folytonosan rá fizet, süket fülekre talál. — Mit mondjunk a nyomdai kezelésre, a város maga sem tudja jóformán annak a horribilis összegnek a mennyiségét, a mit erre ok nélkül ráfizet, kell e a gazdálkodás nevétséges oldalára többlet fölhoznunk, hogy az ott elfogyasztott papirkészletet nyilvános pályázat mellőzésével a debreczeni papir kereskedők egyikénél szerzük be. Hasonló a helyzet a városi cselédség ruházatánál. Városunk e tételnél ismét óriási összeget költ el, hasztalan sürgetik a helybeli iparosok, hogy ezt is a nyilvános árlejtés mellett kell beszerezni nem halgat reájok senki. Pedig van már egy jogérvényes közgyűlési határozatunk hogy minden olyan beszerzés, melynek értéke 500 forintot meghalad, a házi pénztár terhére csak nyilvános pályázat mellett történhetik. De gyakorlatban ezt eddig nem vette foganatba a Tekintetes Városi Tanács.

Hogy lehetne tehát ilyen rend mellett valamit megtakarítani. Van a városnak több rendbeli fogata, ezeket használja a mező rendőri kapitányság s a tiszti ügyészi hivatal olyan alkalmából és csaknem folytonosan, a mikor a felektől a fuvar béreket beveszik van e ilyen cizmen egyetlen egy krajczár is bevé-

ott van, ahol előrehaladott művészet van és ahol az emberek megbecsülik a szellem munkáit.

A magyar irodalomnak is megvoltak a maga bohéme alakjai, már akkor, amikor még nem volt neve annak a könnyűvérű, jelennek élő művészetnek, amely, hogy úgy mondjuk, sohasem elég szegény ahhoz, hogy szívének legnemesebb lüktetését érezzük: Nem volt-e bohéme Tinódy Sebestyén, aki lantjával bekalandozta nagy Magyarországot és a törökök ellen harcra tüzei a magyar fúvókat, a harszeretlet ideálja lelkesíti és nem törődve a kőbortás faradalmával, étlen-szomjan kopogtat be minden házba és újra felvidul a magyar parasztház, az erdélyi udvarházak vendégszeretete mellett.

Vagy nem volt-e bohéme Balassa Bálint, a XVI. század nagy lírikusa, aki az udvari bálók fényes parkettjéről visszavonul szobájába és írja gyönyörű virágénekeit, hogy aztán egy ellenséges golyó a csataterén kiotá fiatal életét. És a legnagyobb bohéme Petőfi Sándor a ki mint kopláló színesz, majd mint szegény poeta felküzdi magát a magyar Parnasszus legtetetejére és mikor szívéhez ölelheti legnagyobb boldogságát, a szabadságot feláldozza életét. Az nőtolsó és legtökeletesebb bohémének mondhatnók a szegény Reviczky Gyulát, a ki végigéli a bohéme élet minden nyilvánulását, és mikor arra a pontra jut, hogy megérténi kezdik az emberek, a szenvedés és nélkülözés megtöri testét és a kórházban vegrőt lobban nemes lelke.

A mostani budapesti élet nem kedvez a bohémianak, Nálunk még bizonyos előtétet van a bizonytalan sorsnak kitett művész-

világ iránt és a leányát féltő családapa sanda szemekkel nézi, mint udvarol a művész gyermekének, de tárt karokkal a fogadja miniatéri tisztviselőt, mérnököt, orvost, ügyvédet, mert ezek szolid, jóra való fiatal emberek, a kiket az esteli 9 óra már ágyban talál. Aki- ket mi bohémének szoktunk nevezni, nem azok. Az anya ezzel szokta védelmezni könnyűvérűségére hajló fiat, a menyecské kikapós fiatal férjét, még akkor is, ha a fiu az üzleti könyveket rózza és a férj az értékpapírok emelkedésétől vagy csökkenésétől várja szerencsésjét.

És bohémének titulálják magukat azok a fiatal emberek is, akik télen a csikorgó hidegben ott sottenkednek a színház lépcsői előtt és boldog mosolygással sietnek kezét szoritani a művészekkel és színésznőkkel és még boldogabbak, ha tömött erszényüket felajánlhatják a művész világ képviselőinek. De amint fogytán van a pénzüik, egyszerre elpárolog minden műszeretük és visszariadva a jövő sötét képétől, eltűnnek a színházak, az irói asztaltársaságok, a műtermek mellől és csöndesen meghuzódnak az apai szeretet ölelő karjai közt. És nagyon resz kópiája a bohémianak azoknak a tehetségeknak az élete is, akiknek külső szokásaikon, életrendjében nagyon sok vonást találunk ugyan, ami az igazi bohémia emlékeztet, de nincs meg bennük genieje, alkotó ereje és talán kedves könnyűvérűsége sem. A mi társaséletünk olyan előítélettel van művészetünk iránt és a magyar művészetet is oly fejletlen, hogy a bohéme a szó szöb, tisztább értelmében nálunk igazán nincsen.

E. Gy.

tolre írva zárószámadába vagy a költségel-
irányzatba? kérdezzük akkor, mi történjek az
ilyen czimen beszédét ő s s z e g e k k e l
A városnak óriási bér és haszonbér követelés
hátraléka van kirva. A szabály az, hogy a
város bárkinek csak kautio nyújtása mellett
ad bérbe bármit, ebből önként következik,
hogy a városnak ily című követelése mint
bevételi alap a költségvetésbe a maga teljes-
ségébe felveendő, azonban mit tapasztalunk?
a künn levő bérkövetéseknek csak igen kis
része van bevétel gyanánt beiktatva. — Nem
méltán és jogosan mondják tehát ily körü-
lmények között, hogy a költségvetés mesterse-
gesen és irányzatosan van elkészítve, hogy
a polgárok minél magasabb pótdadó fizetésére
legyenek szorítva. E teteleknek helyes beil-
lesztése tehát elengedhetetlen kötelesség. A
polgároknak ilyenén megadóztatásához törvény
szerint csak akkor lehet és szabad nyulni,
ha a kiadás kellő fedezetet nem talál. Ugyde
itt megvan a fedezet, ha ezt a felettes felügye-
leti bizottság megrendeli, beilleszthető olyan
tetelek lesznek ezek amelyek elenyésztetve
a hiánylátot feleslegessé teszi a 32° pótdadót.

Mely tisztelettel esedezzünk a nagym m.
k i r. b e l ü g y m i n i s z t e r i u m
előtt: kegyeskedjek j e l e n felebbzésünket
beható vizsgálat alá venni s a sérelmet köz-
gyűlési határozat megadásával a városi
hatóságot oda utasítani, hogy a neheztelt és
költségvetésbe föl nem vett teteleket illesse
s ezek megtörténte után hozzon újabb köz-
gyűlési határozatot. Végül esedezzünk többi
nehézségeink sürgős megvizsgálására és
azon alapuló nagybecsű bizalommal várt ha-
tározatért is.

(Aláírások.)

(Kivül:)

Debreczen sz. kir. Város Tekintetes
Tanácsához fellebbezése Jámor Ferencz és
társai debreczeni városi bizottsági tagoknak a
f. évi szept 20-án megtartott közgyűlési hatá-
rozatnak a költségvetés megállapítására vo-
natkozó része ellen.

Szegény tanulók érdekében.

Debreczen, okt 21.

A Eperjesi Joghallgatók Testülete f. hó
16-án tartott közgyűlésében Petrovics
György l. é. jh. indítványára egyhangulag
elhatározta azt, hogy egy — ugyancsak Pet-
rovics által szerkesztett — feliratot terjeszt
fel a vallás és közokt. miniszterhez a szegény
tanulók támogatása érdekében, melyet csatla-
kozás végett az ország többi főisk. ifjúságának
és az eszme propagálása végett nekünk is
megküldött. A felirat így hangzik:

Nagyméltóságú Vallás és Közoktatásügyi
M. Kir. Miniszter ur!
Kegyelmes Urunk!

Azon kiváló férfiak között, kik eddig
Magyarország kultuszminiszteri széken ültek,
méltó helyet foglal el Nagyméltóságod, aki
máris annyiszor bebizonyította, hogy a legna-
gyobb mértékben szíven viseli hazánk közmű-
velődési érdekeit, aki már is annyi üdvöset
alkotott a magyar közművelődés érdekében.
Ez a körülmény bátorít fel bennünket arra,
hogy Nagyméltóságodhoz forduljunk kerelmünk-
kel. Tesszük ezt abban a meggyőződésben,
hogy a magyar tanuló ifjúság helyzetével fog-
lalkozunk kötelesség és abban a reményben,
hogy kegyelmes Urunk figyelmére méltatja
torekvésünket.

Közoktatásügyünk sok, nehéz és orvos-
lásra váró baja között nincs nagyobb, nincs
gyorsabb orvoslást igénylő annál, hogy a
magyar ifjúság igen nagy részének, míg ta-
nulmányait folytatja a leggyorsabb anyagi
gondokkal kell küzdenie. Erejét meg kell oszta-
tania a tanulás és a létfenntartás között. — S
bizony annak javarészt rendszeren ez utóbbi
veszi igénybe. Lelkes szeretettel foglalkozni
tanulmányával, de szellemét lenyűgözi az élet
gondja, mely folytonosan ott virraszt mell-
lette.

S még sokan azt mondják, hogy ne jár-
jon iskolába az, a ki szegény. Mintha a ta-
nuláshoz csak vagyon kellene és nem teltség,
előkelő származás és nem szorgalom! Oh
hányan vannak, a kik mivel a legszüksége-
sebb anyagi eszközök nélkül is szűkölködnek,
elveztek és elvesznek a haza számára! Pe-
dig ki tagadná, hogy Magyarországnak nagy
szüksége van tanult emberekre?

A magyar tanulók nehéz anyagi helyzete
a főoka annak, hogy az iskolából kikerült if-
ság jelentékeny része, nem áll a szakmüvel-
ségnek kellő színvonalán. Testi ereje, egész-
sége gyakran teljesen áldozatul esik a tanuló-
évek sok nagy nélkülözésének, lelkéből pedig
kivesz az idealizmus, az önzetlenség, kipusztul
a köz, a haza ügyei iránt való komoly, meleg
erdekklődés. Két kora ifjúságtól kezdve anyagi
gondok és nélkülözés győőrttek, nem igen
akar mások gondjával, mások bajával törődni.

S ma nincs is még mód az orvoslásra.
Ösztöndíj kevés áll hazai tanuló ifjúságunk
rendelkezésére, a Mensa akademia pedig még
Budapesten sem felelt meg teljesen a várako-
zásnak.

Kegyelmes Urunk! Szerény véleményünk
szerint ezen csak egy nagy országos ösztöndíj
alap felállításával lehet segíteni. Méltóztassék
megengedni, hogy erre vonatkozó eszméinket
előadjuk.

Nagyméltóságod fölhívna a magyar tár-
sadalmat az adakozásra. A közönség, mely
az utóbbi éveknek sok ünneplése közepette
talán tulsokat áldozott jóval jelentékenyebb
dolgokra s a mely már megszokta, hogy Nagy-
méltóságod csak szépet és hasznosat kezde-
ményez, szívesen meghozná áldozatát. A sajtó
melynek ez eszme már régi kedves ideálja, a
legnagyobb lelkesedéssel karolná fel az ügyet.
S miért ne hinnők, hogy akadnak majd ma-
gyar Mecénások, akik vagyonuk jelentékeny
részét szentelik e czélra?

Es a társadalom mellett az állam is
hozzájárulhatna az eszme megvalósításához.
Talán évenként fölvehető volna bizonyos ösz-
szeg az állami költségvetésbe? A törvényha-
tóságok szintén hozhatnának némi áldozatot.

Nem gondoljuk mi, hogy ezen eszme
rövid idő alatt megvalósítható. Am teljek
bele 30 év vagy akár 50 esztendő! S ha
évenként 20,000 frt gyűl össze, 50 év múlva
egy millió frt kamatai állanak a szegény-
sorsu magyar tanulók segélyezésére.

A további részletkérdésekbe nem bocsát-
kozunk. Mi, kik közvetlenül magunk előtt
látjuk a magyar tanulólag nehéz helyzetét,
nélkülözését, csak bizonyosságot akarunk
tenni e mellett és keressük az annak orvos-
lására alkalmas utat.

Hazánk jövője érdekében kérjük Nagy-
méltóságodat, kegyeskedjék nagyb. figyelmére
méltatni szerény eszménket!

Fogadjá Nagyméltóságod kiváló tisztele-
tünk és nagyrabecsülésünk őszinte kifejezését
Eperjesen, az Eperjesi Joghallgatók Tes-
tületének 1897. okt. hó 16-án tartott gyűléséből.
Nagyméltóságodnak Kegyelmes Urunknak
legálázatosabb szolgálói:

Szentiványi Ferencz sk. Osztermann Ernő sk.
e. i. elnök. e. i. főjegyző.

Petrovics György
test. tag.

Táviratok.

Országgyűlés.

— Saját tud. táv. —

Budapest, okt 21.

A képviselőház ma d. e. 10 órakor rö-
vid ülést tartott, melynek napirendjére a pro-
vizóriumról szóló törvényjavaslat volt kitéve,
P u l s z k y Ágost előadó a pénzügyi bi-
zottság nevében ajánlotta a javaslatot.

K o s s u t h Ferencz pártja nevében
kijelenti, hogy nem fogadja el a törvényja-
vaslatot, hanem kéri a Házat, utasítsa a kor-
mányt az önálló vámtérület életbeletetésére.

S i m a Ferencz csatlakozik a Kossuth
által mondottakhoz.

A p p o n y i Albert gr. és B u z á t h
Ferencz általánosságban elfogadják a nemzeti
és néppárt nevében a törvényjavaslatot, de
megkövetelik, hogy a részleteknél határozott
kifejezést nyerjen az alkotmányos életbeleté-
tés garanciája.

B á n f f y Dezső br. miniszterelnök ki-
jelenti, hogy a javaslatból csak egy lesz tör-
vény, ha a hasonló osztrák javaslatot a
Reichsrath megszavazza.

Ezen megnyugtató után a javaslatot egy
félóra alatt letárgyalták s az ülés véget ért.

Telefon Debreczen és Budapest között.

Budapest, okt. 21. (A debr. ered. táv.)

A kereskedelmi miniszter elhatározta, hogy a
helyközi telefonhálózatot kiterjeszti és pedig
elsősorban a Budapest kolozsvári vonalat épít-
tik ki, a melynek kötelekébe szótan befoglal-
ják Debreczent is. Ezzel Debreczen közönsé-
genek egyik régi ohajtását kívánja teljesíteni
a miniszterium, mely végre belátta, hogy
Szegedet kivéve az összes helyközi telefontal
ellátott városok kisebbek, mint Debreczen.

Ujdonságok

Napihir.

Egy szegény kis fiút találtak
Eszméletlen és összefázva
Ugy didergett az istenadta,
Szeme meg úgy fenylett a lázba . . .
Egy szegény kis fiút találtak.

Kórházba vittek . . . lefektették
Párnák közé, jó puha ágyba
Eszméletlen feküdt a gyermek
Forróbb, erősebb lett a láza —
Apolták gonddal, de hiába.

Kérdezték apád, anyád ki?
Honnan jöttél szegény kis gyermek —
. . . És lázasan egett egyre ajka,
S a száraz ajkak nem feleltek
S a kínos órák teltek teltek.

Három nap múlva eltemették
Több egy sírral a temetőbe
S nem gondol rá csak egy riporter,
Ki ujdonságot ír belőle . . .
És a világ halad előre.

* Farkas Imre,

Nebány nappal ezelőtt megirtuk annak a
szegény kis fiúnak a szomorú esetét, akit be-
tegező, eszméletlen állapotban találtak a P-
terli faraktárában. A szerencsétlen gyermeket
a közkórházba vitték azonban hiába igyekez-
tek eszméletre hozni, nem sikerült és három
napi kínlódás után meg is halt. Ki tudja nem
jobb-e neki a halál, mint az az élet, amely-
ben már ily fiatalon oly szenvedéseknél
volt kitéve. A gyermektől, — mivel feltalálását
egész halála napjáig eszméletlen állapotban
volt, — nem lehetett semmit sem megtudni
kilate felől. A rendőrség lefényképezte és
szerte küldte a megyében. Tegnap végre H.
Szoboszlórol megjött a várt felvilágosítás, a
szerencsétlen gyerek edavaló szegény nap-
számos gyerek volt és Vágó Józsefnek hívták.

* **Boczkó Sámuel** r. főkapitány hiva-
talan ügyben néhány napra a fővárosba utazott,
honnan vasárnap ter vissza. Tavolléte alatt a
hivatalos teendőket V é g h Gyula t. b. r.
főkapitány végzi.

* **Presbiteri közgyűlés.** Az ev. ref. pres-
biterium kedden d. u. 3 órától fel 7-ig közgyű-
lést tartott K i s s Aron püspök és Simonffy
Imre főgondnok előklete mellett. Majdnem
ötven ügyet intéztek el gyors tempóban; de a
legfontosabbakat máskorra halasztották. —
Nagy András újonnan választott kántornak,
aki a jövő vasárnap foglalja el állását az uti-
költséget kiutalványozták. Az egyh. megyei
világi aljegyző választásnál a presbiterium dr.
T ü d ó s László helybeli ügyvédre adta tiz
szavazatát. S a f a r Lászlónak tanítótestüle-
ti elnökké választását megerősítette. A más
tánintézetekbe járó ev. ref. vallásu tanulók

hitoktatása iránt tett iskolaszéki intézkedések is jóváhagyattak, de a gazdasági tanintézet igazgatóját felkérlik, hogy vonja vissza azon intézkedését a mely szerint a Pallagon tanuló ifjak ezután a városba küldetnek be vallás oktatásra és csak hetenkint egy órára; hanem tartsa fenn a régi rendszert, mely mellett a vallás tanár helyébe megy és hetenkint két órát tanít. Az egyház új szervezeti szabályzata elkészülvén, a sajtó alatt van s még e héten ki lesz osztva, tárgyalását a jövő hó elején kezdik meg. A presbiterium nagy örömmel vette tudomásul azt, hogy az ispotályi vegyes bizottság a szegények és betegek ápolása, gondozása iránt új intézkedéseket léptett életbe. K. Tóth Kálmán pedig köszönetet szavaztak, a miért az ispotályi szegények temetkezési pénztára tőkéjét 100 frtról 14 év alatt 3200 frtra szaporította. — Végül felhatalmazták K. Tóth Kálmánt, hogy az ispotályi templomot a nagytemplomból kikerült lapteglákkal újból kiköveztesse.

* **Elfogott tolvaj.** Tegnap számunkban írtunk a meglopott Cs. a t. l. s. Miklós esetéről s már a tettes is megkerült Kovács János, az Angol Királynő kocsisában. Balazs Endre ki az ügy kiderítésével volt megbízva, K. s Lajosné zsibáros cigány leírása után lelte fel a tettest.

* **Tanulmányi kirándulás.** Az állami főreáliskola több növendéke sikerült tanulmányi kirándulást tett H. a r. m. a. t. h. Gergely és K. a r. d. s. Albert tanárok vezetésével. Az uti terv szerint vasárnap, f. hó 17-én délután indultak a személyvonattal Marmaros-Szigetre, a hol a sz. l. a. t. i. n. a. i. sóbányákat és a G. r. o. e. d. e. l. -fele fűrésztelepet szándékoztak megnézni. Mindkét helyen a legnagyobb szívesseggel fogadták, G. e. c. h. w. e. n. d. n. e. r. főbányatanácsos nemcsak a bányák ingyenes megtekintését engedte meg, hanem N. e. s. s. e. r. a. bányamérnököt is rendelkezésére bocsátotta a tanulóknak, a ki aztán fáradhatatlan volt a vezetésben és felvilágosítás nyújtásban. A tanulók bizonyára feledhetetlen emlékeket hoztak magukkal a K. u. n. i. g. u. n. d. -akna 160 méteres mélységéből. A délután a Grödel-féle nagyszerű fátalep megtekintésére fordították a tanulók, a hol számos deszka lécs egyeb fűrészt szemléltet meg teljes működésükben. A tanulóknak jutott még idejük benézni a villanytelepre is, a mely a város utczáit, magánházait és ipartelepeit látja el villamos világítással. A sikerült tanulmányi kirándulás bizonyára mások és más intézetekben is buzdítani fog arra, hogy középiskolai tanulóink felkeressék, Marmaros regényes vidékeit, a melyek gyönyörűséget és tanulságot nyújtanak ritka szép természeti jelenségeikkel és fejlett ipari vállalatokkal.

* **A nehéz életből** tegnap vitték ki pihenni — nyugodni oda, ahol nem fáj semmi, nincs öreg huszar, regruta, — oda, a hol nincs fejelem, csak megnyugvás. Szóltott busan a katonazene, melódiai oly szomorúak, oly meghatók, a társak ott lépdelenek a koporsó mellett szomorúan, lehangoltan, ott fekszik egy bajtársuk atlétt szívvél eldobva magától a nehéz életet. S ott valahol messze az erdő szélén kis faluban az édes anyja számít, gondol a keservesélet gondja között a katona fiára, kit éppen akkor az alkonyatba adnak vissza a a hideg anya földnek. S talán egy kis leány is sokszor várja haza szabadságra, látogatásra a szép magyar huszárt, kedvesét. S az nem jön többé vissza, ott fekszik kihűlt szívvél, tompán hallatszik a dob ütése, a gyengéd női szívnek itt ott meg is könnyezik az arra haladó gyászmenet halottját, Szilágyi Bálint közhuszárt. Most október elsején rukkolt be és már is megrettent a nehéz szolgálatlól s felakasztotta magát.

* **Auer égők Debreczenben.** Körülbelül 5 éve annak, hogy az Auer által feltalált égő készülék szabadalmát egy részvény-társaság 2 millió frtért megvásárolta. — E találmány azóta óriási hódításokat tett a közvilágítás javítására. Mert azonkívül, hogy a gázfogyasztásnál mintegy 40% megtakarítás érhető el általa, a világítás intenzívebb, a

szemnek kellemesebb is. Városunkban ezideig csak igen kis mértékben lettek ezen égők alkalmazva, mert nem volt a társaságnak raktára s így akadályokkal járt a készülékek beszerzése és alkalmazása. Most azonban már raktárt állított városunkban is e vállalat és R. e. x. József ur, mint a magyar gáz izzófény részvényt. d. b. r. képviselője legközelebb ajánlatot fog benyújtani a városi tanácshoz, mely szerint egy a városi épületek helyiségei, mint az utcai világításnál is az Auer égők alkalmazását javasolja. Azt hisszük, hogy ugy a nagyközönség, mint a város pénztára érdekében közvilágításunk javítását célzó ezen újítás az illetékes helyen kellő megfontolás tárgyát fogja képezni.

* **Halni akart.** A már két ízben megfigyelés alatt volt B. o. r. s. Julianna 31 éves cseléd leány tegnap délelőtt két krajczárért marólugot és két krajczárért rumot vett és ezeket öszekavarta és vízzel feleresztve meg is itta tegnap délután. Az előhívott rendőr-orvos a kínos fájdalmakat szenvedő leánynak enyhítő orvoságot adatott melyet az nem abart bevenni és kézzel lábbal védekezett a segítség ellen. — A dühös öngyilkost nagy erőfeszítéssel sikerült megköltözni és egy előhívott kocsin a kórházba szállítani. A kórházban újra megvizsgálták állapotát és az életben maradásához kevés a remény.

* **A községi iskolások üléseiből.** Tegnap délután 3 órakor tartott ülésében az iskolások a folyó ügyeket tárgyalta, melynek során elhatározta, hogy a november hó elején való színlel megnívó állandó homokkerti menedékház házvezetőnői állására ezuttal nem hirdeti pályázatot, de a nélkül kívánja választás utján betölteni.

* **Egy ruha-elpucoló.** Több felől érkezett a rendőrséghez panasz S. a. n. t. a. J. szabó ellen, ki a neki tisztítás végett átadott ruha és öltöny darabokat elpucolta és azokat soha gazdájuknak vissza nem szolgáltatta. Folyton változtatja lakását s ily formán akarna kikerülni a ruhákat keresők figyelmét. — A rendőrség a vizsgálóbíró utasítására elrendelte a hűtlen szabó elfogatását.

* **Egy régi rendőrtisztviselő lemondása.** Sajnálattal értesülünk, hogy K. a. d. a. r. a. s. z. Gabor a II-dik kerületi kapitányság polgári biztosa állásáról fejezen megromlott egészségi állapotára hivatkozva, lemondási kérvényt benyújtotta. A huszonnyolcz évet buzgón működő rendőrtisztviselőt nyugalmába a polgárság osztatlan becsülése és tisztelése kíséri.

* **Erdőőri szakvizsgálat** folyik máhettő óta a megyeház tanács termében Prur zsinosky Pál m. kir. erdőfelügyelő elnöklete alatt, összesen 13-an vizsgáznak.

* **Talált zálogczédula.** A II. ker. rendőrkapitányságnál egy zálogczédula találtatott, tulajdonosa kellő igazolás mellett átveheti.

* **Legelősebb férfi és női divatczikkék ifj. Kovács S. czegnél (Kossuth-utca 1-ső tőpéztár épület.)**

* **A Dreher-féle téli udvarkert éttermében Színház után választékos friss vacsora.**

Színház.

A cremonai hegedűs mai előadásán az első felvonásban előforduló hegedű-szólo, melyet a budapesti operában többször már maga a szerző, H. u. b. a. y. Jenő játszott, a debreczeni városi színházban R. a. c. z. Károly fogja játszani. Az igazgatóság tegnap délután egyezett meg ez iránt a kiváló primással.

* **Az új primadonna.** B. Ruzsinszky I. és Sugár Aranka utóda bemutatkozott színházunkban abban a szerepben, mely közvetlen és (ma sem tudjuk miért) meg nem felelőnek nyilvánított elődjének is egyik debut szerepe volt: a Hoffmann meséi S. e. l. l. a. -Olympia-Antonia hármas szerepében. A színház zsufolásig megtelt az érdekes estére, hogy meglássa a d. b. r. közönség azt a primadonnát, aki a két említettet helyettesíteni van hivatva. — Juhasz Ilona megnyerő színpadi jelenség s mikor Olympia báb szerepében Fenyéri-Spalanzani

karján belépett a színpadra, reá irányult minden szem, Znojemszky karmester megadta a jelt, megcsendült a gyönyörű ária s kezdünk bizni, vitt bennünket a maga birodalmába, vitt, vitt s egyszerre megállt: ott, ahol mi még mindig emelkedést vártunk, az ő hangjának magassága elérte a maximumot. Hittük, hogy elfogultság, felzúgott a biztató taps, felbátorodott, tényleg megérzett rajta a fogadtatás jó hatása, könnyebben lélekzett, szebben énekelt, minden tudását beleöntve. A harmadik felvonás Antoniaja azt a meggyőző-désünket, hogy J. u. h. a. s. z. Ilona kész énekesnő, aki kitűnő iskolával rendelkezik, azt biztosan tudja használni, hangja gyönyörűen cseng, trillái elbájolóak, azonban — legalább tegnap — nem mutatott olyan terjedelmet, amely nélkül a debreczeni színházban állandó hatást biztosíthatna tulajdonosaak. Különösen kétségessé teszi bizalmunk jogosultságát az, hogy tegnapi szerepe sokkal kevésbé alkalmas hangterjedelmének, mint énekművészetének csillpogtatására, hangjában még sem tudtunk megnyugvást találni arra nézve, hogy megkaptuk azt a primadonnát, akire szükségünk van. Tudjuk, hogy nagybetegségből most kelt fel alig két héttel ezelőtt ez sokat jelent, azonban nem minden magyarázhat és igazolhat mindent. Mindenesetre a legnagyobb kíváncsisággal várjuk a mai estét mikor igazán próbakőre teszi hangját a Cremonai hegedűs leánya szerepére vállalkozásával. Mert már tegnap este a csodaorvossal való nagy jelenetében Békéssy gyönyörű baritonja mellett teljesen elveszett a szopránja s ez nem jó ajánlólevél. Azt azután készséggel elismerjük, hogy játéka iskolájával versenyez. Az előadás a legjobbak közé tartozott. Karacs Imre Hoffmannja méltó volt ahhoz a művészhez, akire az operai hőstenor szerepkörének dicsősége és kötelezettsége néz színházunkban, Békéssy, Kállay Luiza a régi jók voltak, Serfőzy Zseni a fantom szerepében szépen énekelt, bár gyonge hangja erősen birkózni volt kénytelen a szerep követelményeivel. **Fejő.**

IRODALOM

Az időjárás népszerű meteorologiai havi folyóiratnak, melynek szerktstője és kiadója Héjas Endre kir. meteor. intézeti asszisztens megjelent a folyó évi októberi füzetében a következő tartalommal: Az éjjeli fagyok agrár-meteorologiai szempontból. (Ábrával) Baum Oszkáról. A levegő vizgőztartalmának mérése spektroskopikus megfigyelésekkel. Woneszek Antaltól. Felhő felvételek klórbrómzeüst lemezekben Képpel. Karvázy Zsigmondtól. Apró közlemények; Minimális temperaturák az Araraton és az Alagösün. A skót meteorologiai társaság. Időjárás szabályok. Heveg égháboru Kalocsán. Hirtelen időváltás Augustusi zivatarok, Régi magyar gazdasági, és i. d. ó. j. a. r. a. si följegyzések. Tudósítások Feleletek. S. z. e. r. k. e. s. z. t. ó. i. mondanivalók. Az időjárás megjelen minden hó 20-án. Előfizetési ár egész évre 4 frt, félévre 2 forint. Az időjárás karacsonyi száma dr. Konkoly Th. Miklós tollából az ógyallai központi obszervatórium leírását hozza, külön műmelletlenül pedig igen b. fotográfiai felvételeket fog hozni az obszervatóriumról.

* **Zsidó krónika Matyas királyról.** Egy, a XVI-ik századból származó héber krónika, melynek »Zemosz Otan« (Világ folyása) a címe, megemlékezik Matyas királyról is és egy mondat közöl róla, »Matyas Magyarország királya — így szól a krónika — okos és bölcs ember volt; szerette az igazságot és a tudósokat tisztelte. Minden dolgában és háboruiban szerencsés volt. Jónak látom, hogy elbeszéljek egyet szerencsés kiemeneteli dolgai közül. Egyszer, midőn az erdőbe vadászni ment, kezét megmosandó, drágaköves gyűrűjét lehuzta az ujjáról és egy köre tette, de egy nagy holló a gyűrűt elnyelve tovaröpült s egy faágra szállott, A király sietve vette puskáját és a hollót agyon öttel és testéből a gyűrűt kivette. Ez esemény

szerencsés kimenetelének emlékére megparancsolta a király, hogy minden aranygyűrű, mely az ő birodalmában készül, egy szájában gyűrűt tartó holló-alakkal készíttessék. Ily aranyok még napjainkban is vannak országunkban (szorzó hazája Csehország, hol a XVI század végén é) és hollóaranyoknak «Raben-Golden» nevezteok.

Lemondás. K a r c z a g Vilmos híres drámája megjelent — regény alakban. Minden esetre érdekes ujtás és elég merész kísérlet. Eddig csak azt szoktuk meg, hogy novellakból, regényekből készíttettek színműveket. A Lemondás szellemes szerzője azonban megfordított sorrendben dolgozott és a mint a hozzátk beküldött könyvből láthatjuk, sok szerencsével. Dorsay Irén megbató története bizonyára épügy fogja érdekelni az olvasókat, mint a hogy érdekli a színbázak közönséget, Korolán gróf tragikus sorsa, Geza gróf bujdosása mellett megtalálják a könyvben a vídám derült jeleneteket is, Tekla és Partos titkar szerelmi történetét, a választási kedélyes apróságokat, a fehérlő lelkületű nagymamát, a gögös karót, a poetikus és találó vonásokkal megirt részletek egész sorozatát. A díszesen kiállított könyv, a melyet Neogrady Antal pompás tollrajza díszít; Szilágyi Béla budapesti könyvkiadónál (Károly-körút 26 sz.) jelent meg. Ára 1 frt 20 ké., vagy diszkötésben 2 frt.

A természet. E czímmel népszerűen írt állatpatológiai folyóiratot indítottak Lendl Adolf dr. és Lakatos Károly. A folyóiratnak az a célja, hogy élvezetesen és szórakoztatóan terjesse a természet s állatvilágunk, különösen pedig vadjaink ismeretét. A serdülő ifjúság s a vadászközönség egy aránt sok tanulást meríthet az új folyóiratból. A természet első száma szép illusztrációban mutatja be a kisenői vadmaeskat, mely az ifjú László kir. herceg halálát okozta s mely Lendl dr. preparáló intézetében készült. A természet előfizetési ára egész évre 3 frt.

TUDOMANY.

A legközelebbi napfogyatkozás. Megemlékeztünk már Lockyer tanár fejtegetéseiről a jövő napfogyatkozásról. Most már újabb előkészületeket tesznek ez érdekes tüneménynek a megfigyelésére. A legutóbbi napfogyatkozás tavaly aug. 9-én volt látható, helyesebben kellett volna láthatónak lenni földünk egyes északi vidékein, azonban csak egynehány helyen, mint a Rishiri-n, Japánban, Novaja-Zemlján volt lehetséges a rossz idő következtében a tüneményt leírjzolni illetőleg lefényképezni. A következő 1897 január 22. napfogyatkozás remélhetőleg kedvezőbb eredményeket fog nyújtani, mert láthatósága oly vidékekbe esik, ahol az ég rendszeren tiszta és derült, ami lehetséges teszi a megfigyeléseket. Afrikában, Indiában és Kinában fogják láthatni a ritka tüneményt, amikor a hold néhány perczig elhomályosítja a napot s így arra az időre teljes sötétség áll be. Különösen kedvező az angol csillagászok állomása India nyugati partján, ahol január hóban eső egyáltalában nem esik. Campbell tanár a Lick-nézet nagyhirű csillagásza szintén Indiában fogja a tüneményt figyelni. A francziák Deslandres vezetése alatt Afrikába mennek. A tudományos expedíciókon kívül a Cock-társaság is rendez egyet magánosok számára természetesen, hogy az emberiség ama töredéke, mely yachtok birtokában van, szinten nem fogja elmulasztani, hogy ha teheti, Indiába hajozzék a fogvatkozást megtekinteni.

A bor üdítése. A bor üdítésére nagyon alkalmas az a módszer, melyet Kulisch talált fel kísérletei alapján. Kulisch felismerte a borban a szén-sav fontosságát, amennyiben ez a borban elnyelt gáz adja meg a bor üdességét, tisztaságát, hogy úgy mondjuk pikánságát. Es ha a borban nincs elég szén-sav, akkor az ize nem oly kellemes, hatása nem annyira üdítő, szóval az izének jelentékeny fogyatékságai vannak s amelyeken a szén-sav pótlásával könnyű segíteni. Határozott utasítást nem lehet adni, hogy a különféle borokba

mennyi szén-savat kell beereszteni, hanem azt kóstolással kell ellenőrizni. Vékony csövön át egy felig telt üvegbe szén-savat vezetünk, akkor a szén-sav-buborékok a borban eltűnnek, elnyelődnek, nem mint a levegő, amely kibugyborékol. 2—2 perczenként meg kell kóstolni a bort s az eredetivel összehasonlítani, mikor már a czélnak megfelelően jobb ízű, akkor az egész hordón kell ismételni az egész kísérletet. Erre Kulischnak van egy gummi készüléke, mely hosszú csőből áll, melyben három lyuk van. Az első, illetve a legfelső lyukon vegezzük a próbát, azaz ugyanakkor, midőn az egész hordóba megy bele a szén-sav, ugyanakkor vizsgálhatjuk a hatását is. A középső lyukba illesztett cső arra szolgál, hogy az el nem nyelt szén-savat egy edényben összegyűjtsék és végre a harmadik lyukba tett cső számtalan apró lyukkal van ellátva és gyűrű alakú terül el az egész hordó belsejében, hogy mennél nagyobb felületen találkozzék a szén-sav a borral s ezáltal mennél biztosabb legyen az elnyelés. Nagyon vigyázni kell arra a szén-sav elnyelésénél, hogy a nyomás és a gáz beáramlása egyenletesen történjék, mert különben a bor felzavarásán kívül abban vegyi átalakulást is létesít s a bornak újra át kell forni. Hogy egyenletes legyen a gáz benyomása, legtanácsosabb a 25 frtos acélszélhengerbe zárt szilárd szén-savat használni. (Egy acélszélhengerben 20 kilogramm szén-sav van.) A szén-sav bevezetése különösen fontos a különféle gyümölcsökből préselt borokba, a szőlőlőből préselt fehér borokba, melyeknek különösen a kerti és homoki borok. A hordót, melyben ily szén-savas bor van, hideg pinczébe kell tartani, különben a szén-sav elillanik.

Mackenzie könyvtára. Mint a londoni lapok írják, a szerencsétlen III. Frigyes Vilmos császár angol orvosának, Mackenzie-nek a könyvtárát a felesége nyilvánosan elárverezteti. Mackenzie-t a német orvosok tették tönkre, a kik mikor a császárt meghalt, a sajátban rendkívül heves támadásokat intéztek Mackenzie ellen, a miért a császárt nem operálták meg ideje korán. Mackenzie a német orvosok vádjára rendkívül heves kifakadásokkal telt röpiratban felelt s védekezett, a hogy tudott, de az angol orvosok is elfordultak tőle s valóságilag bojkottálták. Mackenzie ettől kezdve rendkívül fenyes háziartást vitt, hogy társadalmi állását megtarthassa. Szalonjában az angol arisztokrácia a művészvilággal találkozott. Évenként kétszáz ezer forintot költött, de ennyi pénz még a felesége sem tudott keresni, a kinek igen előkelő divatúru üzlete volt Londonban. Mikor Mackenzie két évvel ezelőtt meghalt, alig hagyott valami örökséget a feleségére. A divatúru üzlet sem igen jövedelmezett s hogy megélhessen, Mackenzie özevegye most kénytelen volt a férje igen értékes könyvtárát árvereztetni.

Égő naftaforrasok. Baku mellett — mint egy onnan érkezett távirat jelenti — tegnap este egy naftaforrás meggyúlt. A tüzvész csakhamar a szomszéd naftaforrásokra is átterjedt, minek folytán aránylag rövid idő alatt az egész Rományvölgy lángban állt. Négy naftaforrás 23 kut, több raktár és ház elpusztult. A tüzet eddig nem tudták megfékezni. Emberéletben eddigelő szerencsére sérült. Baku az orosz petróleumipar főhelye, a kaspi-tó nyugati partján Apseron félszigeten fekszik. A naftaforrasok legnagyobb része a városról északra van s a kőolajat 180 kut szolgáltatja. Már 1890-ben az átlagos nafta-termelés 239 millió pudra rugott. Azelett a kőolajtermelés az orosz kormány monopóliuma volt; most különböző külföldi iparcégek birtokában van. Bakutól északra Surachan mellett vannak az égő gázak nagyszemű forrásai, a melyek az örök tűz nevezet alatt Baku-ban a parzók között imádás tárgyát képezik.

A mesés világ. Jókai elbeszéléséből kiindulva, azt a kérdést intézi sok olvasó hogy mi a valóság arról a mesés világrészről, amelyet Atlantisnak neveztek. Hat bizony nagyon nehéz erről bizonyosat mondani. Az egyetlen kutforrás erre nézve Plató, aki «Timaeos» és «Kritias» című műveiben megemlékszik róla s tanukul Solonra, meg az egyip-

tomi papokra hivatkozik, Plató följegyzései szerint az a kontinens, vagyis inkább nagy szigetek világa, »Herkules oszlopainál, a mai Gibraltárnál kezdődött és nagyobb lett volna mint Ázsia és Lybia együttvéve. Olyan királyok lelták volna, akik háborút viseltek Egyiptommal és Görögországgal és hatalom, valamint gazdagság teki tetében tultettek minden akkori időben uralkodó fejedelmek. Valami elemi katasztrófa elsüllyesztette az egész kontinenst, amiből csak a kanári szigetek maradtak meg, vagy mint a régiek őket neveztek: a boldog szigetek. Már Pinius és Strabo kétségbe vonták Plató elbeszélésének hitelességét, de újabbban akadt egy német tudós, Ungerl aki paläontologiai alapon bizonyítja, hogy Atlantisról szóló mes: mégsem egészen mese, hanem igenis volt ott kontinens, bár nem oly mesés területű, minőnek Plató mondja.

A koplalás.

A hirneves Pettenkofer fiziologus kísérleteket végeztet Münchenben embereken és állatokon. Az embereken tett kísérletek úgy történek, hogy nagy szobában, hova kívülről semmi levegő be nem mehetett, a leheltetben levő anyagokat összegyűjtötte és így a tejes anyagcsereit megismerte. A vizsgálatok eredményei a következők: 24 óráig semmit nem vett magához egy ember, testének súlyvesztése 1-130 kgr. lett, amiről 60 gr. volt csak fehérje bomlás vesztesége, tehát a naponként szükséges 120 gr. fehérjének a fele. Több emberen tett kísérletek mind más eredményre vezettek, tehát ha azt kérdezzék valaki, hogy mennyi ideig bírja ki az ember a koplalást, arra a felelet csak ilyen lehet 3—10 napig, ha vizet ihatik, 20—30 napig is. Hogy lehet-e a fehérjét bármilyen más anyaggal helyettesíteni a test fenntartására? A kísérletezők alapján határozottan kimondhatjuk, hogy lehet. Az enyv és asparagin előfordul a spárgában is, a két roppant olcsó anyag a Voit-féle, embereknek tett megfigyelések szerint a tervezet fehérjét megkímélik s harmiocz napig minden fehérje-táplálékot nélkülözhetővé tesznek. A fehérjét még egy módon pár napig pótolni, tudniillik, ha huskivonattal táplálkozunk, kellő mennyiségű zsir, alkoholt és cukrot eszünk, de ez a módja a fehérje kímélésnek nagyon drága, inkább csak elméleti értéke van. A burgonyából 5 kilogramm szükséges arra, hogy vele a napi fehérje szükségletünket fődözhessek, a stachys tesberifera gumóiból ugyanennyi szükséges a napi táplálkozásra. Ez a növény pedig egészen vadon terem a déli vidékeken, fehérjetartalma a burgonyát meghaladja. Hasonlóan a turbolya nevű vad erd i növény, mely hazánkban is nagymennyiségben terem egész vadon, a burgonyával egyenranguan elegendi ki febrjeszük-gletünket. Ennek a százalékos fehérjetartalma is meggyezik a burgonyával. Eme növények praeparatumaival Könyz táplálkozási kísérleteket tett s az eredmény kedvező volt. A praeparatumaik készítése módja vagy a régi zuzó módszer, vagy az újabb Völker-féle, ami tulajdonképen a burgonya-keményítő készítményével egyezik meg.

Ugyanis összevagdálva a burgonyát, nagy edényben erjedni engedik, ekkor a f-jiódó keményítő a 1 százalék fehérjének csak csekély részét viszi magával, számokkal nem is lehet kifejezni, tehát a hátramaradt termék-ből, — mely bőven fehérjetartalmu, a hamu kivonásával és a víz lepárolásával, ami egyszerűs mind megfőzi a burgonya rostjait, — már lehet táplálkozni. Azonban ez a módszer nem jó eledelt ad, a termék bizonyos fokig az erjedés miatt rossz ízű.

Ereki K.

KÖZGAZDASÁG

A ker. és iparkamara közleményei. A m. kir. szabadalmi hivatal a következő szabadalmi leírásokat küldte be:

Kerekpár menetközben változtatható áttétellel. Burkolat klozetülések számára. Csatorna zár. Ó szelott labforgattyukkal ellátot,

kerékpár. Készülék mindennemű penészgomba, rovarok, férgek stb. kengázokkal való kirtására. A tej megkocsmasodását és kifutását megálló tejforraló edény Ujítások gyorstűzőelő ágyukon. Gép facsavarok előállítására. Csalétek löfegyver. Uti és jégkerékpár. Szalagalaku kémlopapiros. Lábbal hajtott jégjarmú. Óra és térképtartó gyanánt szolgáló kerékpár lámpa-tartó. Háromszélű patkósarok. Állatfogó csapda. Komprimált acety léngáz előállítása. Irónokon eszközölt javítások. Szállítható, szétszedhető vásárpiazi árúbodé. Golyós görgő butorlábak számára. Eljárás és berendezés a veszélyes bányagázok hatásának megakadályozására. Uj anyagból készült lemezek kizet berendezésekhez. Biztonsági zár. Készülék pezsgős palackok dugaszolására. Kétüléses monocycle. Szénsavat fejlesztő tüztöltő készülék. Mindazok, a kik a találmányok iránt érdeklődnek, azok rajzait s leírásait hivatalos helyiségünkben megtekinthetik.

A mármaroszigeti m. kir. pénzügyigazgatóság elhelyezésére szolgáló épület átalakításánál szükséges 38500 frital előirányzott munkálatok végrehajtásának biztosítása tekintetéből f. é. nov. 3-án a nevezett pénzügyi épületben nyilvános árlejtés fog tartatni, melyre a vállalkozók öszennel meghívataak.

A m. kir. államgépgyár a bpesti és diósgyőri gyárak 1898 évben való szénszükségletét, mely áll: 30 ezer mméterm. dió szénből
7 » » koczka »
28 » » kovács »
44 » » pir »
39 » » bikfa »
nyilvános tárgyalás után kívánja fedezni. A szállítók ajánlatai nov. 10-ig a gyárigazgatósághoz Budapest kőbányai ut, nyujtandók be.

A m. kir. államvásutak igazgatósága az 1898 esetleg az 1900 év végéig szükséges nagymennyiségű festékek, bőrarak, kötélárak és üvegüzemű anyagok beszerzésének biztosítása céljából f. é. n o v e m b e r 10-iki lejárattal nyilvános árlejtést tart, melyre a felteletek, a szállítandó anyagokról való kimutatók hivatalos helyiségünkben megtekinthetők.

A m. kir. budapesti I-ső honvédkerületi parancsnokság az alább megnevezendő állományokon elhelyezett honvéd csapatok kenyér és zab szükségletének biztosítása céljából a következő napokon nyilvános árlejtést tart:
K. Félegyháza részére Budapest 1897 október 29-én Gyula és Jászberény részére Gyula 1897 október 25-én Zilah részére Debreczenben 1897 okt. 27-én Borosjenő részére Nagyváradon 1897 november 3-án.

A temesvári cs. és kir. 7-ik hadtest intendéssága területén az 1898 évbea összegyűlendő gyapju, fehér, szürke és zsákrongyok szerződészerű eladása céljából f. hó 29-én a cs. és kir. elmezesi raktárnál nyilvános árlejtés tartatik, melyre a feltetelek és az ajánlati minta kamaránknál megtekinthetők.

As akna szlatinai főbányahivatal a különfele sószállító hivatalok 1898 évi kötélgártmány és szertari anyagok szükségleteinek fedezése céljából f. hó 29-iki lejárattal írásbeli árlejtést hirdet, melyre a vállalkozók ajánlataikat a fentnevezett főbányahivatalnál adhatják be.

A közös hadügyminiszterium rendelete folytán a szegedi hidász anyagszerraktár építésénél felmerülő összesen 68,168 forint értékű munkák és szállítások biztosítása céljából f. é. október 26-iki lejárattal írásbeli árlejtés tartatik. — Az ajánlatok a temesvári katonai építési osztály irodájában intézendők.

Budapesti gabonatözsde.

okt. 17

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

B u d a	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg	
Bánsági ó	76	—00—00	80	00.00—00.00	
» »	77	—00—00	81	00.00—00.00	
» »	78	—00—00	82	— — — —	
Tiszavidéki ó	79	—00—00	82	12.70—12.80	
» »	76	12.35	12.45	80	— — — —
» »	77	12.50	12.55	81	00.00—00.00
Festvidéki ó	78	12.60—12.80	82	00.00—00.00	
» »	79	12.70	12.65	—	12.70—12.25
» »	79	11.30	12.75	80	— — — —
Fehérmegyei ó	76	12.40—12.40	81	— — — —	
» »	78	12.50	12.50	82	00.00—00.00
» »	79	12.60—12.60	—	—	— — — —
Bácskai ó	76	11.40—12.70	80	12.80—12.85	
» »	77	12.55—12.50	81	00.00—	
» »	78	12.65—12.60	82	00.00—00.00	
Észak magy	79	— — — —	—	— — — —	
» »	78	— — — —	80	— — — —	
» »	79	— — — —	81	— — — —	
Repeze bánsági	—	— — — —	—	— — — —	

	Min. hekt.-ben	Ar kilógram
Rozs elsőrendű uj	70—72	8.35 8.45
» másodrendű »	—	8.30 8.35
Árpa takarmánynak »	60—62	6.15 6.40
» égetni való »	62—64	6.60 7.30
» serfözdei »	64—66	8.— 10.00
Zab ————— uj	39—41	6.30 6.50
Tengeri bánsági — uj	—	4.95 5.50
» más nemű »	—	4.35 5.35
		12.20 13.00

Sertésvásár.

okt. 17.

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz páronkint 320 kilogrammon feüli sulyban 26—55 krajczárig, közep (páronkint 250—60 kilogramm sulyban) 53—54 krajczár Könyyü (páronkint 220 kilogrammig terjedő sulyban) 52—53 krajczárig.

Sertéslejtés: 1897. évi okt. 18-ik napján volt készlet 28.891 darab, 1897 okt. hónap 18-ik felhajtatt 315 drb, 1897 okt. hónap 19-ik napján elszállított 305 darab 1897 okt. hónap 20-ik napjára marat készletben 28.901 drb. A hizott sertés üzle anyzata élénk.

CSARNOK.

A prágai ghettoából.

— Kohn S. zsidó történetei. — 76

Fordította: ifj. **Móricz Pál.**

Egyedül jogositott magyar fordítás.

Dávid Leb Magdeburger.

Kedves olvasó elképzelheted, hogy a jó hiu Magdeburger miket érezhetett? És ez nagyon is jól van így, mert szóval úgy is lehetetlen volna elmondani ez érzelem változásokat. A közös meglepetésből Dina tért előbb magához, könyökével oldalba lökvén férjét, kinek odasugta:

— Köszöndsd a rafot s Reb Jeschajenek adj valamit a fáradságáért.

— Üljön le egy perczre, mondá Magdeburger, kinek az örvendetes ízalomtól még mindig reszketett a hangja. Csak a lakásomba (dire) szaladok fel, aztán tüstént ismét itt vagyok. És midőn pár percz múlva visszajött, egy ragyogó aranyat nyomott a bámuló egyházi szolga kezébe. A rafot s az egész beth-dint köszöntetem sok ezerszer.

Micsoda pompás nap volt ez! De ezzel még a Magdeburger öröme nem volt tetőzve. Eddig a tisztelet szinte kikerülte a jó Magdeburger s mert pedig özönnel áramlott a nyakába, hanem csak tartunk sort a beszédben.

Sukkos első napja volt, délutáni három óra tájban, Magdeburger s neje délután a sátor kunyhóban üldögéltek. A napi élményeiről beszélt, azokról a meglepetésekről, melyeket a délelőtt folyamán az Altneu zsinagógában át-

élt. Ő volt a naphőse, mindenki csak az uj chowernek hódolt.

— Mit mondjak még? Szinte sippal, dob-bal ünnepeltek, nem hiában hogy oly pompás chowert kaptam s nem hiában hogy a primatorral együtt az egész előljáróság ajánlott engem e tisztségre.

Magdeburger azon ürügy alatt, hogy a szemüvegét elveszítette, tudós szomszédjával elolvastatta s lefordította a chowert, melyre vonatkozólag a szomszéd ur azt mondta, hogy nem olvasott még nála soha szebbet és Magdeburger rövid szünet mulva emelkedő hévvel így folytatá: minden tisztességben részeltettek. Az előljáró mindjárt a negyedik helyen kiszólitott a thora olvasáshoz, hajdan — Magdeburger maga is mosolygott — mikor még chower nem voltam, ha száz esztendőben egyszer reám került volna a sor, akkor is biztosan legutoljára szólitottak volna. És most midőn az almemorra felmenék, mindenki így kiáltott felém: Masel tow Reb Dávid Leb!

— A raf is? kérdé Dina.

— A nem, szólt Magdeburger érzékenyen találva, Ugy lehet, mert nem ügyelt reám, nu — mondá vigasztalólag — a raf az egész más is, mindig úgy tűnik fel előttem, mint egy maloch elokim. (Isten anygala.) Ha valakihez csak egy szót szólt is, több az minden hower-nél. Aztán azt tudod Dinaleben, hogy a raf nem szokott soha sehová sem járni? Csak a Frankl primátor leányának a lakodalmán jelent meg egyszer egy félórara. És hidd meg Reb Izrael Frankl, a legelső csehországi zsidó is felpirult örömeben, midőn a rafot meglátta.

Vége köv.

Debreczeni városi színház.

Folyó szám 21. Bérlet szünet.

Pénteken, 1897. évi október hó 22-én

előszőr

A diplomás

kisasszonyok.

Eredeti fővárosi énekes életkép, 3 felvonásban, írta Kövesi Albert, Zenéjét szerzette Barna Izsó.

S Z E M É L Y E K

Lipkai Fridolin, nyugalomba vonult kereskedő	Sziklay Miklós
Eudoxia neje	Locsarekné
Ilona, leányuk, doktor juris	Szabó Irma
Elek, fiuk, gyógyszerész	Vidor Dezső
Faragó Gábor magánzó	Fenyéri Mór
Dr. Faragó Margit, leánya, orv studor	Serfőzy Zseni
Csillag Béla, hivatalnok a miniszteriumban	Bartha István
Dr. Csillag Arabella, neje, egyetemi magántanár	Kiss Irén
Graffini Goliath, orosz-lánszeli-dítő, állat- és madárimitátor	Rubos Árpád
Oczeána, trapezművész, a lég királyoője	Kállay Lujza
Dr. Beteg Árpád, orvos	Tanay Frigyes
Rendőrbiztos	Lendvay Ö.
Fillér, vendéglős	Szentes János
Gusztai, borüu	Sziklay V.

Szomszédasszonyok, »egyetemészek« pinczerek stb. Történiük: Budapestben. — Idő: A 20-ik század eleje.

Szombaton ugyanez.

Boros Testvérek

női divat áruháza

Debreczen, Kossuth-utca 3
Smyrna szőnyegek készítéséhez.
szükséges kellékek.

Női kézimunkákban ujdonságok

előrajzolva, kezdve és készen.
**Faragványok, himző rámak és
ábrák, selymek, fonalak** és minden
fajta **harasztok**

legnagyobb választékban kaphatók.

Figyelmes kiszolgálás.

Olcsó árak.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

DEBRECZEN, főpiacz, a főpostával szemben

mindenfélé

Ügyvédi, bírósági és végrehajtói

NYOMTATVÁNYOK

következő olcsó árszámítás mellett kaphatók:

100 iv Arverési jegyzőkönyv	70 kr.
100 „ 200 pld Arverési hirdetmény	70 „
100 „ 200 „ Rendelvény	70 „
100 „ Biztosítási végrehajtási jegyzőkönyv	70 „
100 „ Kielégítési végrehajtási jegyzőkönyv	70 „
100 „ 200 pld Nem szorgalmazás	70 „
100 „ 400 „ Kézbesítési ív	70 „
100 „ 200 „ I ény felhívás	70 „
100 „ Végrehajtási jegyzőkönyv	70 „
100 „ 200 pld Értesítvény haszonbérletről	70 „
100 „ 200 „ Értesítvény	70 „

Levélbortékok

a következő olcsó árban kaphatók:

	1000 pld ft kr
44 H2. Jó, zöldes levélborték czégyomással	2.20
44 V2. Jó, szürke „	2.20
44 BB. Jó, kékeszürke „	2.20
144 GFL. Erős, recézett világos zöld levélborték czégyomással	2.40
144 LGL. Erős, narancssárga levélborték czégyomással	2.45
44 AM. Erős, szürke levélborték czégyom.	2.40
44 AB. Erős, világos szürke levélborték czégyomással	2.45
144 JED. Erős, kékes szürke levélborték czégyomással	2.50
44 OGS. Erős, sárga levélborték czégyomással	2.50
44 RG. Igen jó világos kék, eres levélborték czégyomással	2.50
44 GK. Igen jó erős kékes eres levélborték czégyomással	2.55
44 AF. Finom vil. sárga levélborték czégyom.	2.60
Jute S. Erős jute borték czégyomással	2.65
244 A Cellulose igen erős Cellulos sárga levélborték czégyomással	2.70
244 CG. Cellulose Igen erős Cellulos világos hamuszín levélborték czégyomással	2.70
44 D. Cellulose. Igen erős Cellulos világos zöld levélborték czégyomással	2.70
144 BB. Legfinomabb fehér levélborték czégyom.	3.60
B. 46. „ „ fehér okmány levélborték czégyomással	4.50
46 P. Erős barna okmány levélborték czégyomással	3.00
41 Patent Erős barna okmány levélborték czégyomással	9.50
Erős szürke okmány levélborték czégyomással	3.80
91 AV. Na y Extra vastag patron levélborték czégyomással	9.50

Egyébb nyomtatványokat hasonló olcsó árakban készítünk el.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben, főpostával szemben.

EISLER IZIDOR

a főposta mellett

tudatja a n. é. közönséggel, hogy

női divatáru cikkekkel

rendkívül dusan el van halmozva

és minden áru

mesés olcsó árban

kapható.

Az általam legmondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszer-tárakban.

Ára egy ki üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczr.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecské minden üveggel ingyen adatik

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszertára.
DEBRECZENBEN, (Tisza-palota.

5660 szám.
1897.

Figyelmeztetés.

A cs. és kir. 7. hadtest hadbiztossága Temesvárott kereskedelmi szokvány szerint raktárszerű minőségű 1650 mm-áza búzát, 7.800 mm. rozsot vagy kétszerest és 13.600 mm. zabot vásárol a temesvári, aradi, nagyváradai és szegedi állomások részére.

Ezen gabonamennyiségek 1897. évi december hótól 1898. évi márczius hónapig terjedő időközben beszállítandók.

A bevásárlás miata és ajánlott mennyiségű súly szerint történik.

Ennek megfelelően minden ajánlatban okvetlenül két lepecsételt 2—2 kgos minta nyújtandó be, azonfelül az ajánlatban a minőségű súly, melylyel az ajánlattevő szállítani szándékozik, kitüntetendő.

Az egész mennyiségre vállalkozó ajánlattevőknek bele kell nyugodniok abba, hogy ajánlatuk csak egyes szállítási részletekre, illetve egyes cikkekre és állomásokra is fogadtatik el.

Az ötven kros bélyeggel ellátott lepecsételt eladási ajánlatoknak 1897. évi november hó 4-ik napjának délelőtti 10 óráig kell a 7 hadtest hadbiztosságánál Temesvárott, beérkezniök.

A kötelezettségnek legalább is 10—14 napra kell szólnia. Oly ajánlattevők ajánlatai, kik magukat ezen követelményeknek alá nem vetik, a mennyiben csak 3—4 napi imegnót kikötnek, a tárgyalási bizottságtól, mint el nem fogadhatók visszautasítottatnak.

Különben érdekeltek a folyó hónapban megjelent kimerítő gabonavásárlási hirdetményre és a temesvári, aradi, nagyváradai és szegedi katonai élelmezési raktároknál betekintheő és megszerezhető, Temesvárott 1897. évi július hó 22-én keltezett szokvány füzetre figyelmeztetnek.

Temesvárott, 1897. évi október hó 18-án.

A cs. és kir. 7. hadtest parancsnokság hadbiztosságától.